

KRIGSINVALIDERNAS BRÖDRAFÖRBUND
FÖREGÅNGARE - TROTS SKADORNA

1940-2015

Skapade en egen organisation till hjälp

Efter kriget måste närmare 100 000 sårade lära sig ett nytt sätt att leva - utan en hand, utan sin syn eller med smärtor det gällde att kunna leva med. Krigsinvaliderna beslöt att grunda sin egen service-, intresse- och brödraorganisation som stöd och trygghet.

Krigsinvalidernas Brödraförbund rehabiliterade och utbildade sina medlemmar och erbjöd stöd från likställda d.v.s. sådana som gått igenom liknande svårigheter. Det gick lättare att återvända till ett mera normalt liv, när man fick ge utlopp för sina trauman från kriget tillsammans med ödeskamrater.

Brödraförbundet gav stöd från likställda långt före begreppet stöd från likställda (fi. vertaistuki) ens hade tagits i bruk.

Hjälp via egna anstalter

Många krigsinvalider blev efter att de blivit sårade tvungna att tillbringa årtal på sjukhus. När krigsskadesjukhusen avvecklades, beslöt Brödrärförbundet på egen hand ha omsorg om de krigsinvalider som behövde kontinuerlig hjälp och grundade på 1940-talet sex serviceanstalter. Den första att inleda sin verksamhet, år 1945, var Svidja som var avsedd för krigsinvalider med hjärnskada och följande år Kauniala för de gravt skadade krigsinvaliderna. På Kauniala vårdar man fortfarande krigsinvalider men också övriga inom den åldrande befolkningen.

Skola för ledarhundar – en hjälp för de krigsblinda

Efter krigen fanns det i Finland över 200 krigsblinda. Eftersom behovet att kunna utbilda ledarhundar var stort, övergick utbildningen av ledarhundar från FRK till Krigsinvalidernas Brödraförbund till utrymmen man inom förbundet hade för ledarhundar.

Brödraförbundet utbildade hundar under tre årtionden, också för personer som blivit blinda i det civila. Dessutom utbildade Brödraförbundet för tullen Finlands första narkotikahundar.

Läskedrycksjätten kommer till Finland

Första gången man i Finland kunde bli bjuden på Coca-Cola skedde vid Olympiska spelen i Helsingfors sommaren 1952. Krigsinvalidernas Brödraförbund beviljades uppdraget att sälja drycken och försäljningsinkomsterna användes för arbetet bland krigsinvaliderna. Efter Olympiska spelen hade Brödraförbundet möjlighet att börja framställa Coca-Cola i Finland. Projektet stötte på motgångar och man trodde sist och slutligen inte på att drycken skulle bli en försäljningsframgång. Man ansåg att drycken var en fluga bland ungdomen, en fluga som skulle vara snabbt övergången.

Proteserna i skick

Efter krigen behövde närmare 6 000 amputerade proteser till sin hjälp. Men ifall protesen inte användes på rätt sätt, gav den lätt anledning till värk och slitna leder.

Krigsinvalidernas Brödräförbund letade upp kunskap kring proteserna utomlands. Förbundet utvecklade konstgjorda leder och gav vägledning i fråga om bruket av dem. Utvecklingsarbetet syns fortfarande när det gäller rehabiliteringen av de amputerade.

Starten av rehabiliteringsarbetet

Staten ersatte de amputerade för utbildningen när det gällde användningen av proteser. Pådriven av nyttan man uppnådde både fysiskt och mentalt utvecklades rehabiliteringen till toppnivå. Småningom fick man också övriga krigsinvalider med i rehabiliteringen.

I detta nu får nästan alla krigsinvalider statsbekostad rehabilitering. Trots sina skador är krigsinvaliderna i bättre skick än medeltalet och lever längre än övriga inom sin åldersklass!

Den rehabilitering som Brödraförbundet tillhandahöll för de amputerade blev ett startskott för den moderna, aktiva rehabiliteringen i Finland.

En skräckinjagande fest anländer till Finland

För första gången i Finland firade man kvällen innan Alla helgons dag år 1950. Kvinnosektionen inom Krigsinvaliderna i Helsingfors anordnade ett Halloween Party på Fiskartorpet till förmån för krigsinvaliderna. Festen som hos oss är känd i sin amerikanska version spred sig snart runtom i landet.

Hemmen sätts i skick

Allt eftersom krigsinvaliderna blev äldre märkte man att det fanns en stor variation när det gällde hurudana bostasförhållanden de hade. De flesta hade inte ens rinnande vatten. Man konstaterade att reparationen av hemmen så att dessa motsvarade ålderdomens krav blir märkbart billigare än vård på anstalt.

Krigsinvalidernas Brödraförbund anställde reparationsrådgivare, som gav vägledning när det gällde att reparera bostäderna. I dagens läge är reparationsrådgivarna anställda av Centralförbundet för De gamlas väl och hjälper också när det gäller den övriga åldrande befolkningen.

Hemhjälp och arbete

Krigsinvalidernas högsta förhoppning är att få bo i det egna hemmet. Krigsinvalidernas Brödraförbund utbildar och anställer långtidsarbetslösa att bli assistenter för krigsinvalider och övriga veteraner.

Tillsammans med assistenten kan man koka sig en kopp kaffe, utföra små sysslor i hemmet och bara samtala. På så sätt blir detta ett komplement till den kommunala hemhjälp. Både assistenterna och krigsinvaliderna har varit mycket nöjda med projektet. Samtidigt som hemsysslorna blir omskötta försvinner ensamheten.

Korandet av Suomen neito

Krigsinvalidernas Brödräförbundet anordnade de första Suomen neito-tävlingarna (sv. ung. Fröken Finland) i samarbete med tidningen Seura år 1952. En krigsinvalid lyckades locka Armi Kuusela med. Kuusela valdes samma år också till världens vackraste kvinna. Senare trädde också via tävlingen Teija Sopanen och Lenita Airisto fram i kändisvärlden.

Segraren i tävlingen deltog i Brödräförbundets olika tillfällen i Finland och hjälpte på så sätt till med att samla in medel för krigsinvaliderna. Förbundet avstod från att arrangera Suomen neito -tävlingarna efter denna första gång, men Lahtis krigsinvalididistrikt arrangerade tävlingarna ytterligare två gånger.

Annorlunda idrott

Man har alltid betonat motionens betydelse när det gäller krigsinvalidernas rehabilitering. Så var det också så att många fortsatte sin idrottsutövning trots sina skador och Brödraförbundets medlemmar hade framgångar på olympisk nivå. Man erhöll guldmedalj i simning redan vid de första paralympiska spelen i Rom år 1960. De första volleybollmatcherna sittande i Finland utkämpade man vid en rehabiliteringskurs för amputerade på Svedjeholmen.

Handikappet utgjorde inte längre något hinder för utövande av toppidrott!

Stöd på ålderdomen

I och med att krigsinvaliderna började komma in i medelåldern blev de bekymrade för sin framtid – var är det många gott för en handikappad att vara på ålderdomen? Tack vare krigsinvalidernas aktiva insatser uppfördes runtom i Finland 21 sjuk- och brödrahem som en trygghet på ålderdomen för dem som sårats i kriget.

Nu när antalet krigsinvalider minskar får också den övriga befolkningen vård på dessa anstalter.

Tack!

I början av år 2015 fanns det knappa 3 900 krigsinvalider kvar i livet. Deras medelålder är över 92 år. Av krigsinvalidernas makor är ca 10 500 kvar i livet.

En del av krigsinvaliderna berättar gärna om sina upplevelser under kriget. Andra åter förmår inte längre återvända till fronten ens i sina minnen.

I varje fall kan de med tacksamt sinne se tillbaka – det lönade sig att försvara och återuppbygga Finland. Du får leva i ett fritt land!

KRIGSINVALIDERNAS BRÖDRAFÖRBUND

Banmästargatan 9 C, 00520 Helsingfors

Besöksadress: Klockbron 4 C

Tel. (09) 478 500

www.sotainvalidit.fi

Foton: Krigsinvalidernas Brödräförbund, Janne Ulvinen, Jyrki Vesa, Vesa-Matti Väärä

Översättning: Henry Byskata Broschyr: Mainostoimisto Smoy